

CONSILIUL PENTRU PREVENIREA ȘI ELIMINAREA
DISCRIMINĂRII ȘI ASIGURAREA EGALITĂȚII
СОВЕТ ПО ПРЕДУПРЕЖДЕНИЮ И ЛИКВИДАЦИИ
ДИСКРИМИНАЦИИ И ОБЕСПЕЧЕНИЮ РАВЕНСТВА
COUNCIL FOR PREVENTING AND ELIMINATING
DISCRIMINATION AND ENSURING EQUALITY

GHIDUL PETIȚIONARULUI

CUPRINS

I. Cine suntem? Ce facem? Cu ce scop?	3
II. Cine se poate adresa Consiliului?	6
III. Ce trebuie să cuprindă o plângere?	7
IV. Cum vă puteți adresa Consiliului?	8
V. Cu ce fel de plângeri vă puteți adresa Consiliului?.....	10
VI. Cum și ce trebuie să probăm în procedura Consiliului?....	16
VII. Care este procedura de examinare a plângerii?	17
VIII. Care sunt termenii de examinare a plângerii?	19
IX. Ce nu poate face Consiliul?	19
X. Legislația incidentă	20

Cine suntem?

Ce facem?

Cu ce scop?

■ CINE SUNTEM?

Consiliul este o autoritate publică autonomă instituită prin Legea nr. 121 cu privire la asigurarea egalității din 25 mai 2012. Consiliul este un **organ colegial**, membrii căruia sunt **numiți de Parlamentul Republicii Moldova pe un mandat de 5 ani**. **Consiliul acționează în condiții de imparțialitate și independență față de autoritățile publice.**

■ CU CE SCOP?

Consiliul a fost instituit cu scopul de a preveni și combate discriminarea, precum și de a asigura egalitatea tuturor persoanelor aflate pe teritoriul Republicii Moldova (art. 1 din Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012).

■ CE FACEM?

Consiliul activează pe următoarele componente: de prevenire a discriminării, protecție împotriva discriminării și de promovare a oportunităților egale.

TRIBUȚII PE COMPONENTA DE PREVENIRE:

- examinează corespunderea proiectelor de legi și a actelor normative, a politicilor și a legislației în vigoare cu standardele privind nediscriminarea;
- monitorizează modul de implementare a legislației în domeniu;
- elaborează recomandări de ordin general referitoare la prevenirea și combaterea discriminării și ameliorarea atitudinilor intolerante față de persoanele care cad sub incidența legii;
- colectează informații despre dimensiunile, starea și tendințele fenomenului discriminării și elaborează studii și rapoarte;

TRIBUȚII PE COMPONENTA DE PROTECȚIE:

- examinează plângerile persoanelor care se consideră a fi victime ale discriminării;
- contribuie la soluționarea amiabilă a conflictelor apărute în urma săvârșirii faptelor discriminatorii;
- constată contravenții cu elemente discriminatorii în conformitate cu prevederile Codului Contravențional;
- sesizează organele de urmărire penală în cazul săvârșirii unor fapte ce întrunesc elementele ale infracțiunii;

TRIBUȚII PE COMPONENTA DE PROMOVARE:

- contribuie la sensibilizarea și conștientizarea societății în vederea eliminării tuturor formelor de discriminare, în contextul valorilor democratice;

- conlucrează cu organismele internaționale cu atribuții în domeniul prevenirii și combaterii discriminării;

Consiliul realizează și alte atribuții prevăzute în art. 12 din Legea cu privire la asigurarea egalității cu nr. 121 din 25.05.2012, precum și la capitolul IV al Legii nr. 298/2012 cu privire la activitatea Consiliului.

Cine se poate adresa Consiliului ?

- **Orice persoană** care se consideră discriminată poate sesiza Consiliul. Plângerea se depune în nume propriu, în interesul altei persoane doar cu acordul acesteia, în interesul unui grup de persoane sau al unei comunități. Sesizarea poate fi depusă personal sau prin intermediul unui reprezentant împuternicit conform legislației în vigoare.
- Consiliul mai poate fi sesizat de către un **sindicat sau de către o asociație obștească** care activează în domeniul promovării și protecției drepturilor omului. Legea permite oricărei persoane care are un interes legitim în combaterea discriminării și reprezintă o persoană, un grup de persoane, o comunitate împotriva căreia s-au comis fapte discriminatorii, să sesizeze Consiliul.

Ce trebuie să cuprindă o plângere?

Plângerea formulată în scris trebuie să cuprindă:

- datele de identificare ale petiționarului;
- datele de identificare ale persoanei/instituției despre care se presupune că a comis fapta de discriminare;
- descrierea faptei de discriminare. Se va ține cont de informația expusă la capitolul V;
- data și semnătura petiționarului;
- probele relevante.

IV

Cum vă puteți adresa Consiliului?

Plângerea poate fi depusă:

- prin poștă sau personal la adresa: Republica Moldova, MD-2004, Chișinău, bd. Ștefan cel Mare și Sfânt 180 of. 600;
- prin poșta electronică, la adresa de e-mail: secretariat@egalitate.md (cu semnătura petiționarului);
- utilizând formularul on-line, disponibil pe www.egalitate.md
- prin fax la numărul de telefon (022) 212 817;
- în cadrul audienței acordate, conform programului săptămânal de audiențe întocmit. Audiențele sunt acordate de membrii Consiliului. Înscrierile în audiență se fac preventiv la numărul de telefon (022) 212 817.

DE REȚINUT!

- Plângerea trebuie depusă la Consiliu în termen de un an de la data săvârșirii faptei de discriminare sau de la data la care se putea lua cunoștință de săvârșirea acesteia.
- Sunt respinse plângerile anonime, repetitive (aceeași plângere fără informații sau dovezi suplimentare).

V

Cu ce fel de plângeri vă puteți adresa Consiliului ?

Consiliul poate examina doar plângerile referitoare la un presupus fapt de discriminare. Orice faptă de discriminare care se comunică Consiliului trebuie să fie determinată de **un criteriu protejat de lege**. Criteriile protejate de lege sunt stabilite la art. 1 din Legea nr.121/2012, precum și în alte legi relevante și anume:

- rasă
- culoare
- naționalitate
- origine etnică
- limbă
- religie sau convingeri
- avere
- statut HIV
- domiciliu/ sediu
- maternitate
- origine socială
- orientare sexuală
- sex
- vârstă
- dizabilitate
- opinie
- apartenență politică
- sau orice alt criteriu similar

DE REȚINUT!

- Lista criteriilor menționată nu este exhaustivă, ea poate fi completată și cu alte criterii stabilite fie de legislația națională sau confirmate prin jurisprudența internațională. Sintagma "orice alt criteriu similar" nu constituie în sine un criteriu protejat, iar pentru a invoca această situație petiționarul/petiționara trebuie să explice în ce constă criteriul indicat și cum este protejat.

Consiliul va examina și va da o apreciere doar acelor fapte care pot fi încadrate într-o formă sau alta de discriminare, dintre cele prevăzute de art. 2 al Legii cu privire la asigurarea egalității.

Formele de discriminare sunt:

- **discriminare directă**
- **discriminare indirectă**
- **discriminare prin asociere**
- **segregare rasială**
- **hărțuire**
- **instigare la discriminare**
- **victimizare**

■ **Discriminare directă:**

1. prezența unui tratament mai puțin favorabil (excludere, deosebire, refuz, preferință)
2. în comparație cu altă persoană sau grup de persoane cu care se află în situație analogică
3. prezența unui criteriu protejat
4. dreptul lezat.

Exemplu: Doi copii trebuie să meargă la școală. Pe unul îl acceptă, iar pe celălalt nu, deoarece el este de o altă origine etnică.

■ **Discriminare indirectă:**

1. existența unei reguli, unui criteriu sau a unei practici aparent neutre (cerință care se aplică tuturor)
2. care dezavantajează anumite persoane/grup de persoane
3. pe baza unui criteriu protejat de lege.

Exemplu: Pentru admiterea la Academia de Poliție este pregătit un test unic cu cerințe și normative egale pentru toți candidații. Testul va dezavantaja femeile, or acesta nu va ține cont de capacitatea fizică a lor.

■ **Discriminare prin asociere:**

orice faptă de discriminare săvârșită împotriva unei persoane care, deși nu face parte dintr-o categorie de persoane identificată potrivit criteriilor protejate, este asociată cu una sau mai multe persoane aparținând unei astfel de categorii de persoane.

Exemplu: Părintele care îngrijește de un copil cu dizabilități este concediat pentru că angajatorul este nemulțumit de faptul că acesta pleacă frecvent în concediu de boală cu copilul.

■ **Segregare rasială:**

1. acțiunea sau inacțiunea care direct sau indirect
2. a condus la diferențierea sau separarea persoanelor
3. pe bază de **rasă, culoare, origine națională, etnică**.

Exemplu: Separarea copiilor în clase diferite după etnie, moldovenii într-o clasă, romii în altă clasă.

■ **Instigare la discriminare :**

1. comportamentul prin care o persoană aplică presiuni sau afișează o conduită intenționată (trebuie să fie descris comportamentul persoanei)
2. cu scopul discriminării unei terțe persoane (aceasta presupune ca comportamentul să fie de natura **unui îndemn** la excludere, restricție, preferință sau deosebire în drepturi și libertăți a persoanei sau a unui grup de persoane)

3. pe baza unui criteriu stipulat de lege.

Exemplu: Directorul unui local de noapte solicită agenților de la pază să nu permită accesul persoanelor de o altă orientare sexuală.

■ **Hărțuire** - se caracterizează prin următoarele elemente:

1. comportamentul nedorit (să descrie în ce a constat acesta)
2. care a condus la crearea unui mediu intimidant, ostil, degradant, umilitor sau ofensator,
3. scopul sau efectul comportamentului a fost să lezeze demnitatea (afirmă și explică cum i-a fost lezată demnitatea)
4. pe baza unui criteriu stipulat de lege;

Exemplu: Într-un colectiv de bărbați în care există o singură doamnă, adesea se fac glume urâte despre femei și/sau afișează postere indecente în biroul comun.

■ **Victimizare** - se caracterizează prin următoarele elemente:

1. orice acțiune sau inacțiune, soldată cu consecințe adverse

2. ca urmare a depunerii unei plângeri sau înaintării unei acțiuni în instanța de judecată în scopul asigurării aplicării Legii cu privire la asigurarea egalității sau în scopul furnizării unor informații, inclusiv a unor mărturii, care se referă la plângerea sau acțiunea înaintată de către o altă persoană.

Exemplu: O persoană s-a adresat cu o plângere la Consiliu privind o presupusă hărțuire din partea directorului, iar acesta imediat ce a aflat despre acest fapt o concediază.

DE REȚINUT!

- **Legea nr. 121 din 25 mai 2012 cu privire la asigurarea egalității la art. 2 definește alte două noțiuni și anume:** măsuri pozitive și acomodare rezonabilă. Aceste nu constituie forme de discriminare, **ci modalități de asigurare a egalității de facto.**

VI

Cum și ce trebuie să probăm în procedura Consiliului?

- Persoana (**petiționarul/petiționara**) care se adresează Consiliului cu o plângere prin care invocă un presupus fapt de discriminare trebuie să instituie o **prezumție a discriminării**. Acest fapt presupune descrierea circumstanțelor, astfel încât să indice asupra elementelor constitutive ale unei sau altei forme de discriminare din cele descrise mai sus.
- În dependență de forma de discriminare invocată, orice plângere adresată Consiliului trebuie să cuprindă informații minime care să caracterizeze fiecare element și apoi să prezinte probe de care dispune.

DE REȚINUT!

- În susținerea afirmațiilor făcute, Consiliului îi pot fi prezentate orice mijloace de probă, inclusiv înregistrări audio, video **sau date statistice**. ***Dacă proba se face prin înscrisuri, se anexează copii ale acestora. La solicitare pot fi invitați martori, specialiști sau experți.***

VII

**Care este
procedura
de examinare
a plângerii?**

- Plângerea, după înregistrare, primește un număr de caz și este repartizată unuia dintre cei 5 membri ai Consiliului. Membrul care primește plângerea spre examinare este numit membru raportor pe dosar. În examinarea dosarului membrul - raportor este asistat de un funcționar din cadrul aparatului administrativ.
- Membrul - raportor împreună cu funcționarul asistent, mai întâi de toate, verifică dacă plângerea corespunde rigorilor legale și dacă din conținutul acesteia se poate institui o prezumție a discriminării. Această etapă se numește verificarea admisibilității. În dependență de circumstanțele particulare ale dosarului, membrul - raportor poate dispune acumularea informațiilor suplimentare sau completarea plângerii. Dacă plângerea se declară admisibilă, se trece la examinarea pe fond.
- Se declară inadmisibilă plângerea care nu conține informația expusă la capitolul III, nu ține de competența Consiliului, a fost depusă cu încălcarea termenului de prescripție sau are

un obiect nefondat, prin raportare la domeniul de aplicare al Legii cu privire la asigurarea egalității. Inadmisibilitatea plângerii se declarată prin decizie.

- La examinarea plângerii pe fond se invită părțile în cadrul ședinței de audieri. Ședințele de audieri sunt publice. Ședințele sunt închise numai în scopul protejării informației ce constituie secret de stat, secret comercial ori alte informații a căror divulgare este interzisă prin lege. La cererea petiționarului, a reclamatului sau a persoanei interesate, președintele Consiliului poate dispune examinarea plângerii în ședință secretă, pentru a preveni divulgarea unor informații care se referă la aspectele intime ale vieții, care lezează onoarea, demnitatea, reputația profesională ori care se referă la alte circumstanțe ce ar putea prejudicia interesele participanților la ședință, ordinea publică sau moralitatea.
- În cadrul ședinței de audieri, membrul - raportor audiază în contradictoriu poziția părților, precum și formulează întrebări de concretizare. După finalizarea audierilor, membrul – raportor propune soluția celorlalți membri pentru dezbateri în ședința de deliberări. Ședințele de deliberări sunt închise cu participarea doar a membrilor Consiliului. În caz de complexitate a cauzei decizia poate fi adoptată ca urmare a mai multor ședințe de deliberări. Decizia se adoptă cu votul a trei membri și se semnează de către membrii care au participat la adoptarea ei. După adoptare, decizia se redactează din punct de vedere gramatical și se expediază părților .

VIII**Care sunt termenii de examinare a plângerii?**

Ținând cont de complexitatea procedurii, examinarea unei plângeri adresate Consiliului durează de la minim 30 de zile la maxim 90 de zile.

IX**Ce nu poate face Consiliul?**

În procedura de soluționare a plângerilor, Consiliul:

- **NU POATE** analiza hotărârile emise de instanțele judecătorești și nu se poate pronunța asupra modalității de interpretare și aplicare a legii de către instanțele judecătorești;

- **NU POATE** efectua acte de urmărire penală;
- **NU POATE** anula o hotărâre judecătorească, nu poate exercita, în numele vreuneia din părți, o cale de atac și nu poate dispune rejudecarea, repunerea pe rol a cauzelor;
- **NU POATE** reprezenta interesele petiționarului în instanța de judecată;
- **NU POATE** repara prejudiciul material și moral.

- Constituția Republicii Moldova;
- Legea cu privire la asigurarea egalității nr. 121 din 25.05.2012;
- Legea cu privire la activitatea Consiliului pentru prevenirea și eliminarea discriminării și asigurarea egalității nr. 298 din 21.12.2012.